

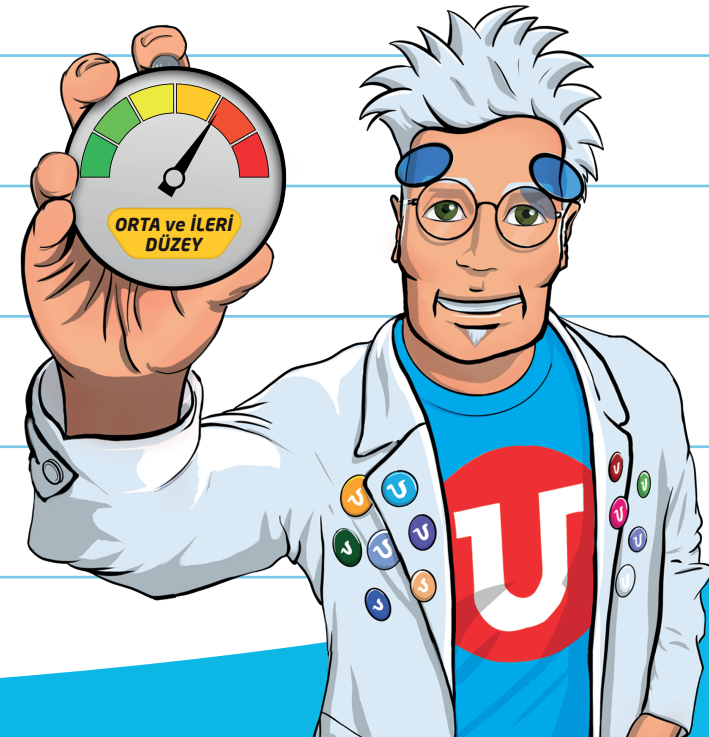

TYT Orta ve İleri Düzey Coğrafya Soru Bankası

Bölge Kavramı ve Bölgelerin Sınıflandırılması

ERTAN VARLIK

BÖLGE KAVRAMI VE BÖLGELERİN SINIFLANDIRILMASI

ŞEKİLSEL BÖLGELER

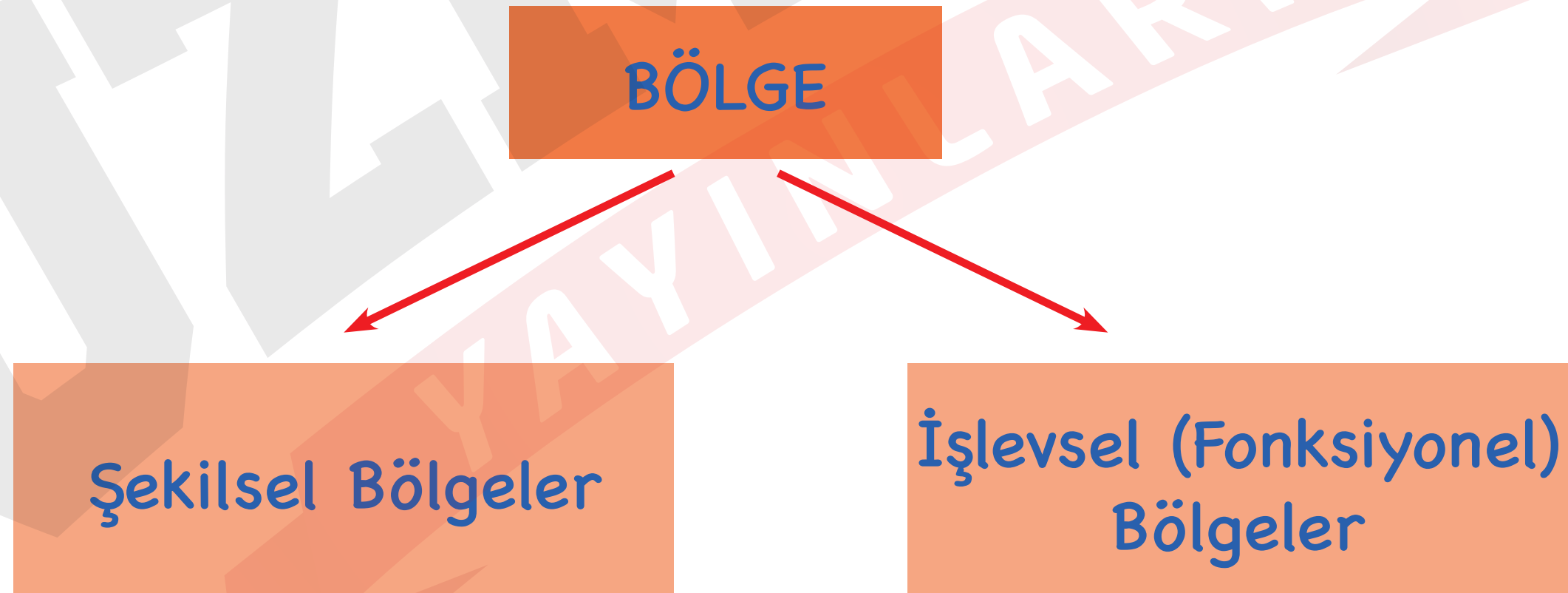
- a. Doğal Şekilsel Bölgeler
- b. Beşeri Şekilsel Bölgeler

İŞLEVSEL (FONKSİYONEL) BÖLGELER

BÖLGE SINIRLARININ BELİRLENMESİ

BÖLGE KAVRAMI VE BÖLGELERİN SINIFLANDIRILMASI

- Coğrafyacılar, dünyayı daha iyi algılamak ve algılatmak için farklı yerlerin benzer özellikler gösteren alanlarını belirleyerek bölgelere ayırırlar. Bölgeler aracılığıyla yeryüzünü oluşturan parçalar ve bu parçalar arasındaki ilişkiler analiz edilir ve bir bütün olarak dünyanın daha iyi algılanması sağlanır.

ŞEKİLSEL BÖLGELER

- Şekilsel bölgeler, sahip oldukları doğal ve beşerî özellikleri ile dünyanın diğer alanlarından ayrılan bölgelerdir.
- Şekilsel bölgeler, bölge oluşturmada belirlenen kritere göre bir türdeşliğe sahiptir. Belirlenen bu kriter doğal ya da beşerî bir unsur veya özellik olabilir.
- Bununla birlikte şekilsel bölgelerin herhangi bir merkezi yoktur. Oluşturulduğu kritere uygun olarak bölge içerisindeki her yer aynı özelliğe sahiptir.
- İklim, yer şekilleri, bitki örtüsü, toprak, su gibi belirli bir doğal unsura göre belirlenmiş bölgeler, **doğal şekilsel bölgeleri** oluşturur.
- Buna karşın tarım, ormancılık, avcılık, madencilik, sanayi, yerleşme, nüfus, din, dil gibi beşerî unsur ve faaliyetlere göre belirlenmiş bölgeler ise **beşerî şekilsel bölgeleri** oluşturur.

Doğal Şekilsel Bölgeler

DOĞAL ŞEKİLSEL BÖLGELER

Yer Şekillerine Göre Bölgeler

İklim Bölgesi

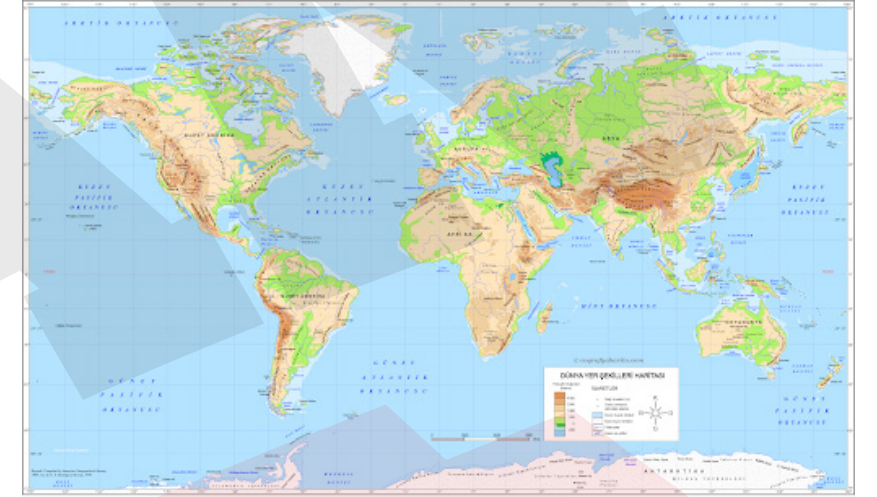
Hidrografik Özelliklerine Göre Bölgeler

Bitki Örtüsüne Göre Bölgeler

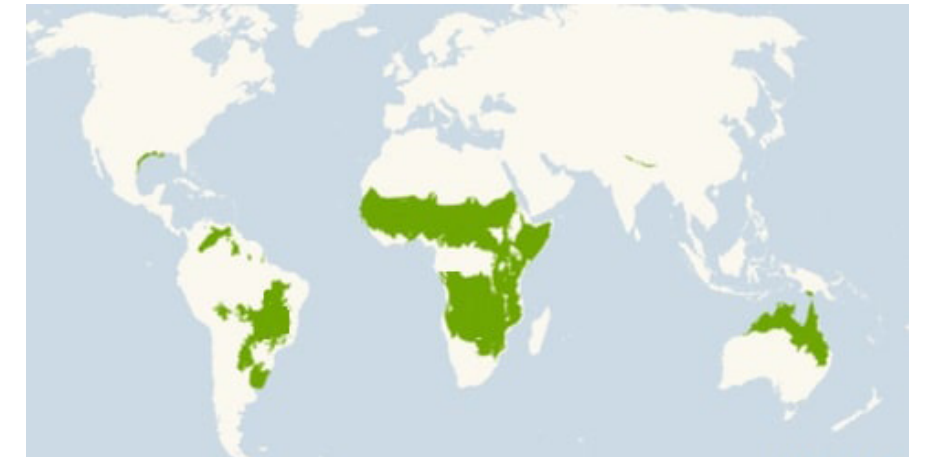
Toprak Özelliklerine Göre Bölge

Doğal Alet Bölgeleri

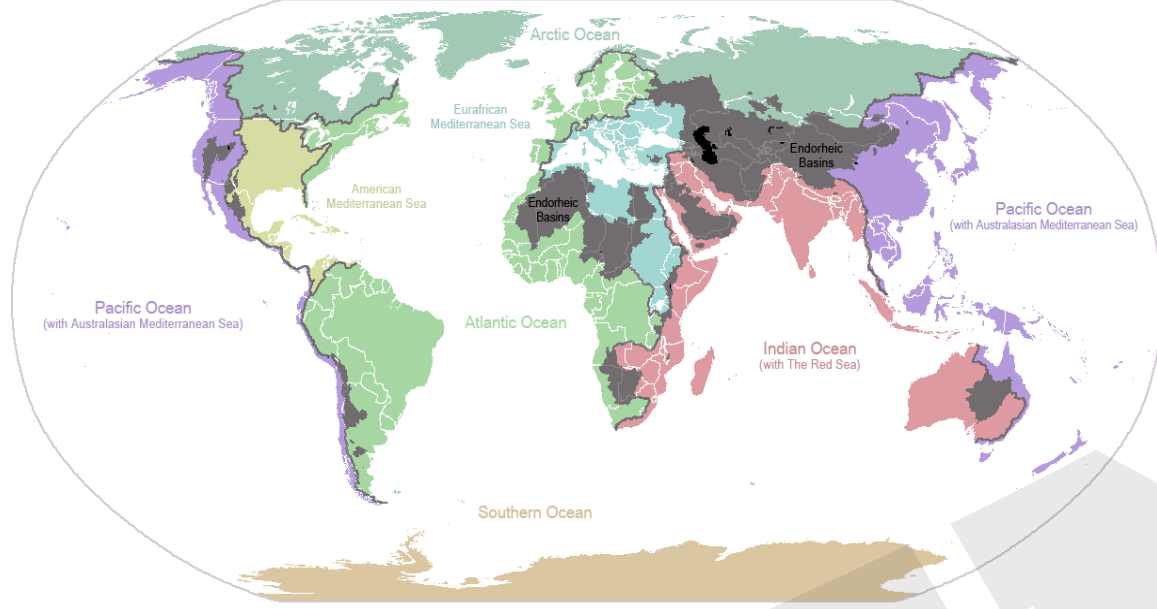
Yer Şekillerine Göre Bölgeler

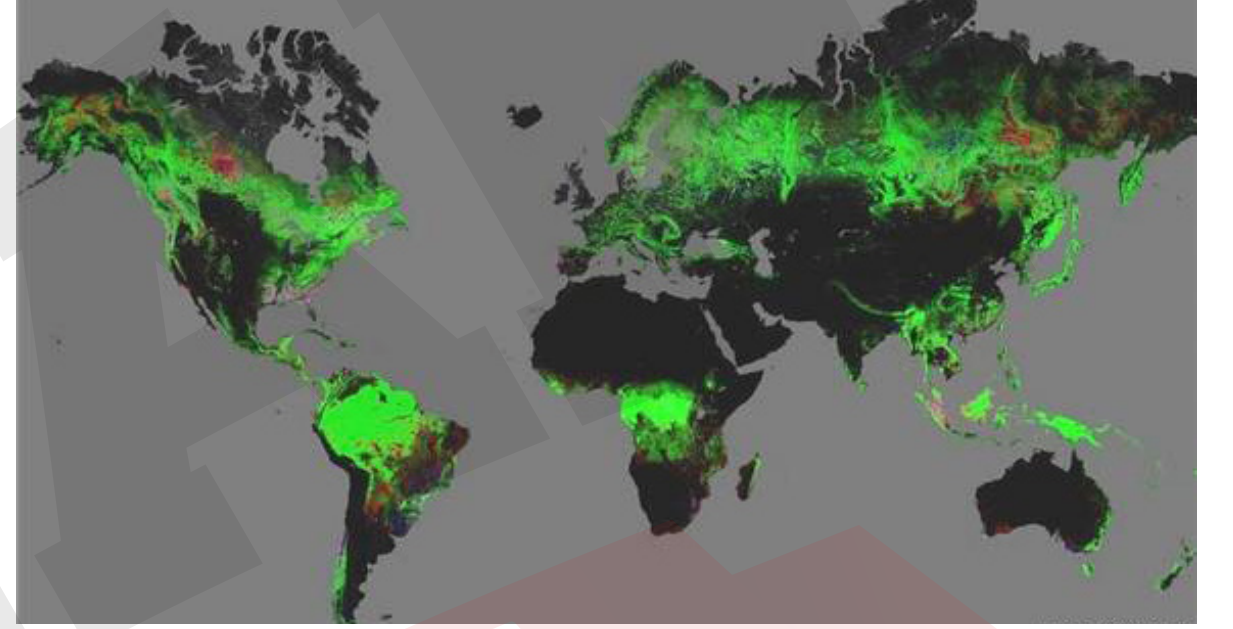
İklim Özelliklerine Göre Bölgeler (Savan İklim Bölgesi)

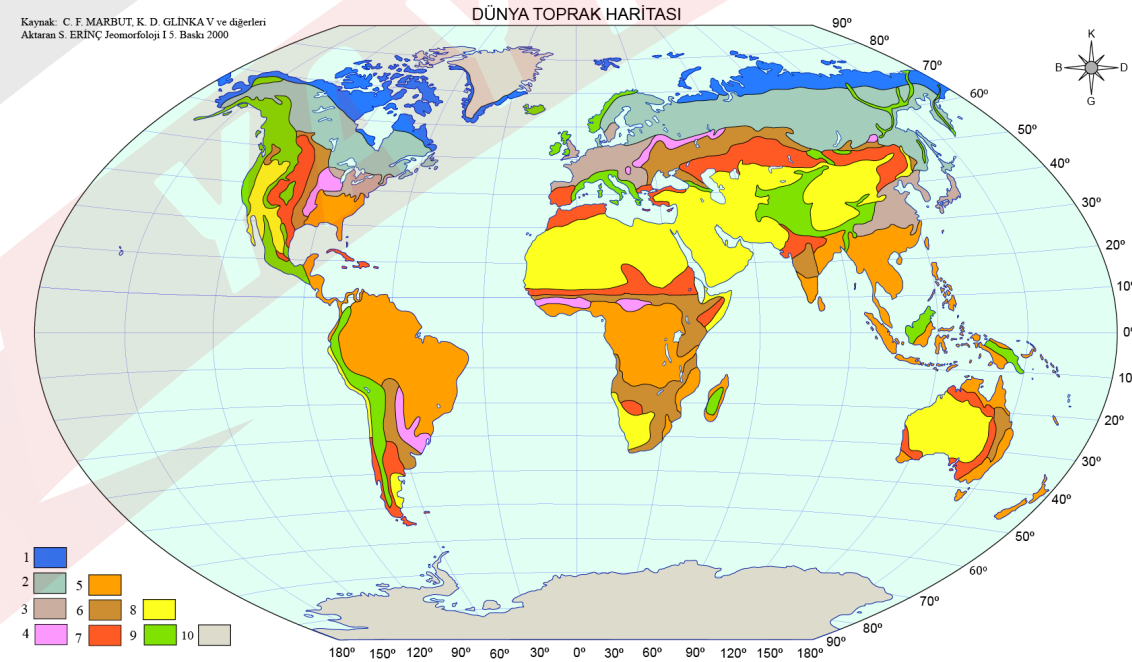
Havza Özelliklerine Göre Bölgeler

Orman Alanlarına Göre Bölgeler

Toprak Özelliklerine Göre Bölgeler

Beşeri Şekilsel Bölgeler

BEŞERİ ŞEKİSEL BÖLGELER

Nüfus Bölgeleri

Yerleşim Bölgeleri

Tarım Bölgeleri

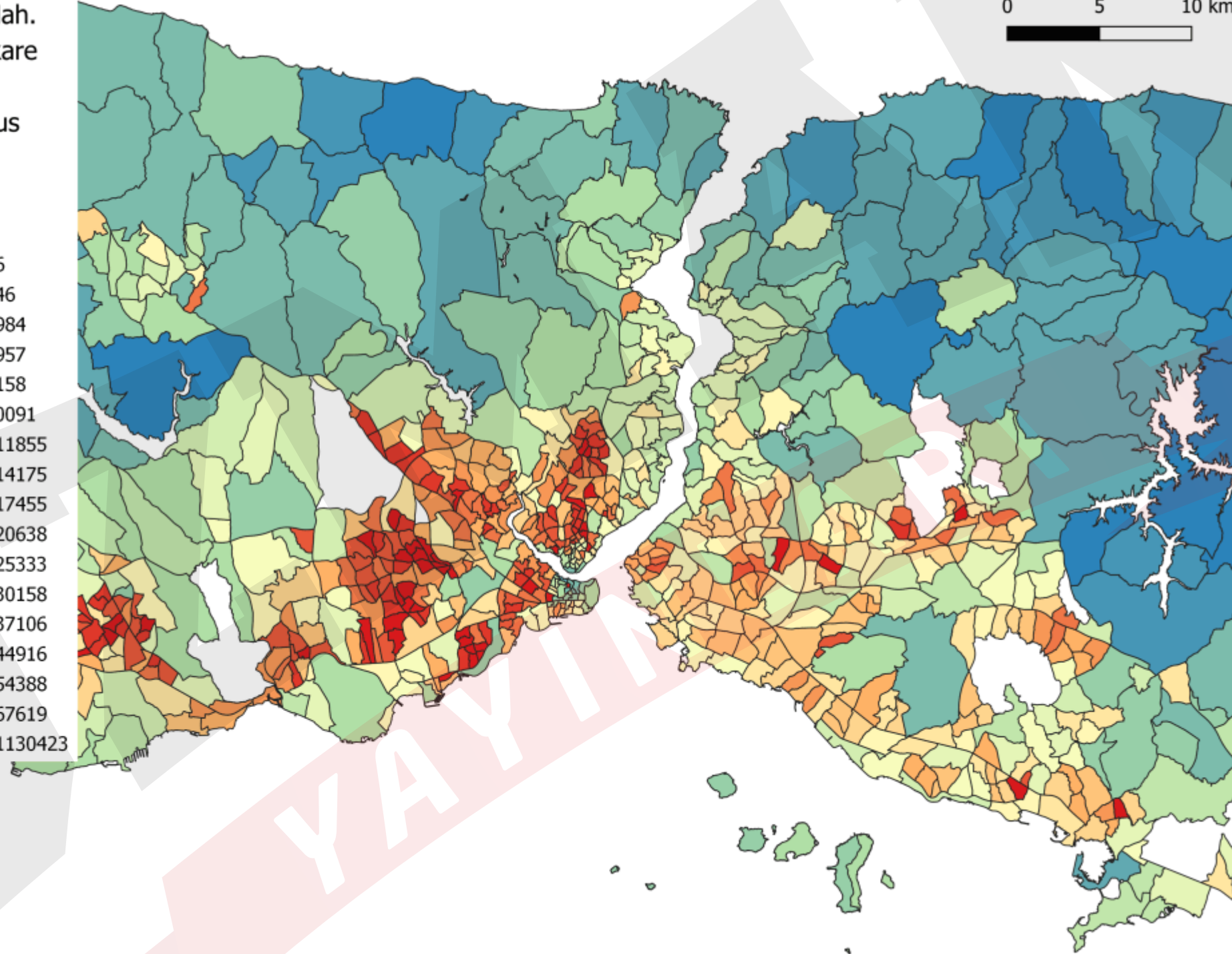
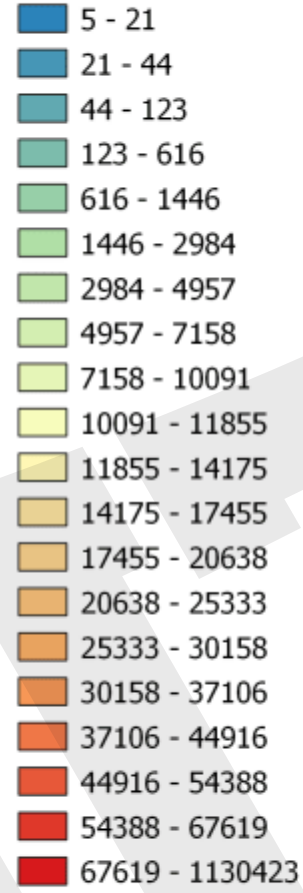
Sanayi Bölgeleri

Kültür Bölgeleri

Madencilik Bölgeleri

NÜFUS BÖLGELERİ

İstanbul Mah.
Kilometrekare
başına
düşen nüfus

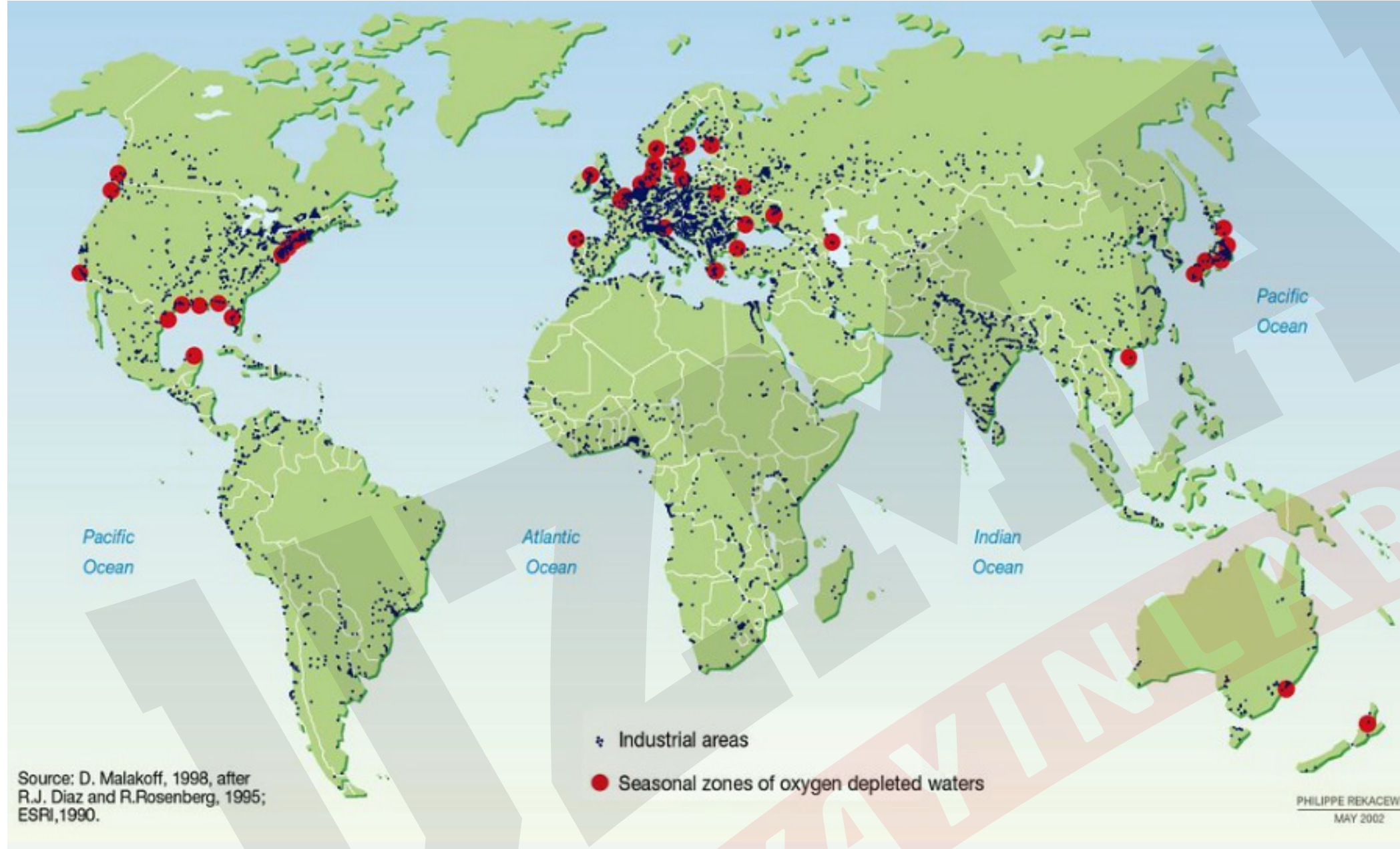

TARIM BÖLGELERİ

TÜRKİYE PAMUK ÜRETİMİ HARİTASI

SANAYİ BÖLGELERİ

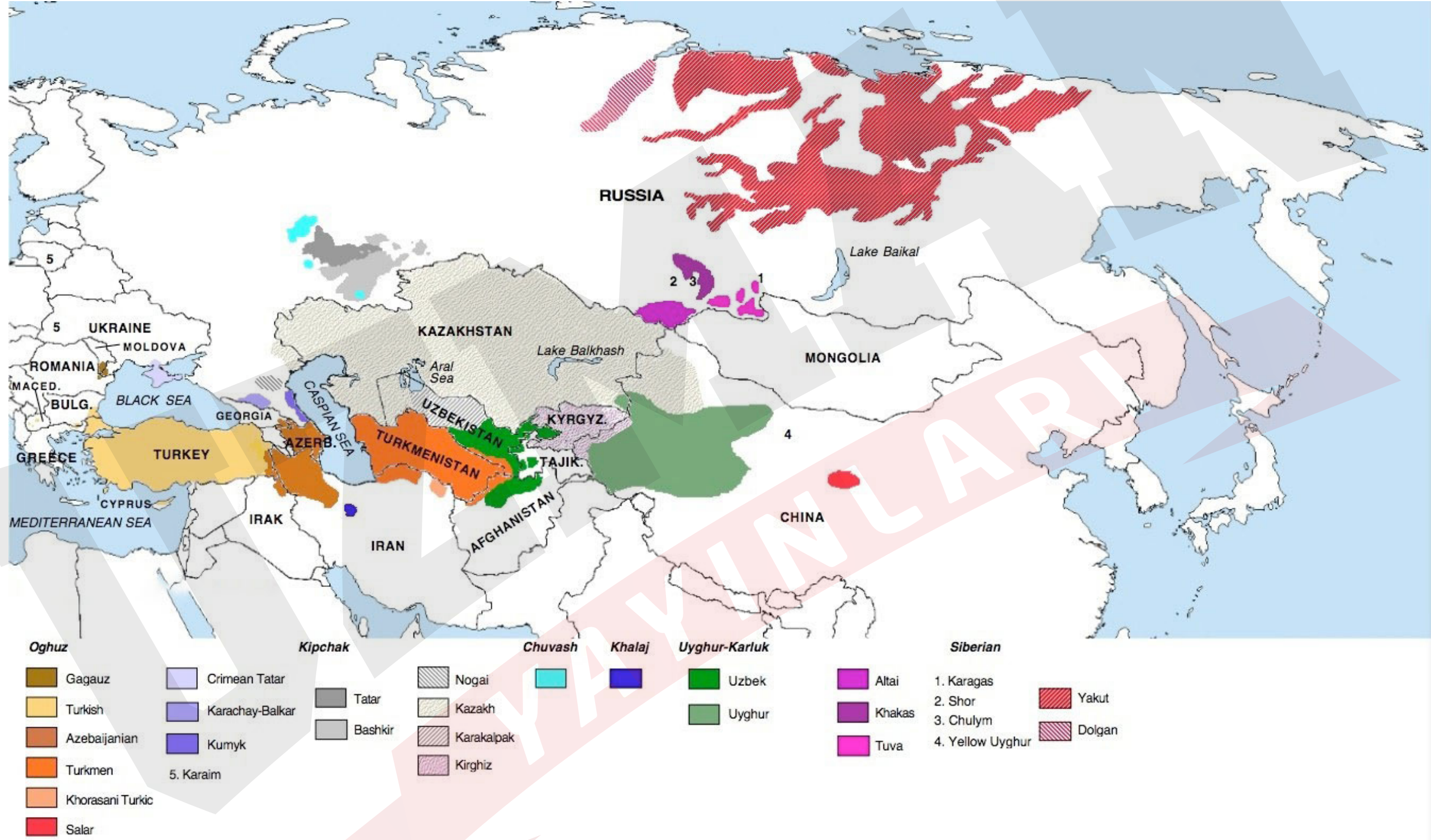

YANGON/ÇİN SANAYİ BÖLGESİ

BURSA ORGANİZE SANAYİ BÖLGESİ

KÜLTÜR BÖLGELERİ

TÜRKÇE DİL HARİTASI

İŞLEVSEL BÖLGELER

- Ekonomik ve kültürel yönden yerel, ulusal ve küresel çapta diğer bölgelerle etkileşim gösteren bölgeler işlevsel (fonksiyonel) bölge olarak adlandırılır.
- İşlevsel bölgeler, bir odak nokta etrafında gelişmiştir. Bu odak nokta çeşitli faaliyetlerin işleyişini kontrol eden ve düzenleyen adeta bir çekirdek merkez konumundadır. Bölgenin tamamı bu merkezin etkisi altındadır. İşlevsel bölgeleri şekilsel bölgelerden ayıran en önemli özellik de budur.
- Bir televizyon kanalı işlevsel bölge oluşturabilir. Örneğin TRT'ye ait birçok kanal bulunmaktadır. Kanal sinyallerinin etkili olduğu alanlar TRT'nin işlevsel bölgesini oluşturur. Bu bölgenin merkezi sinyal istasyonu olan TRT binasıdır.
- Türkiye İstatistik Kurumu, Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü, Orman Genel Müdürlüğü gibi kamu kurumları işlevsel bölgelere örnek verilebilir.

ELEKTRİK DAĞITIM ŞİRKETLERİ SORUMLULUK ALANLARI

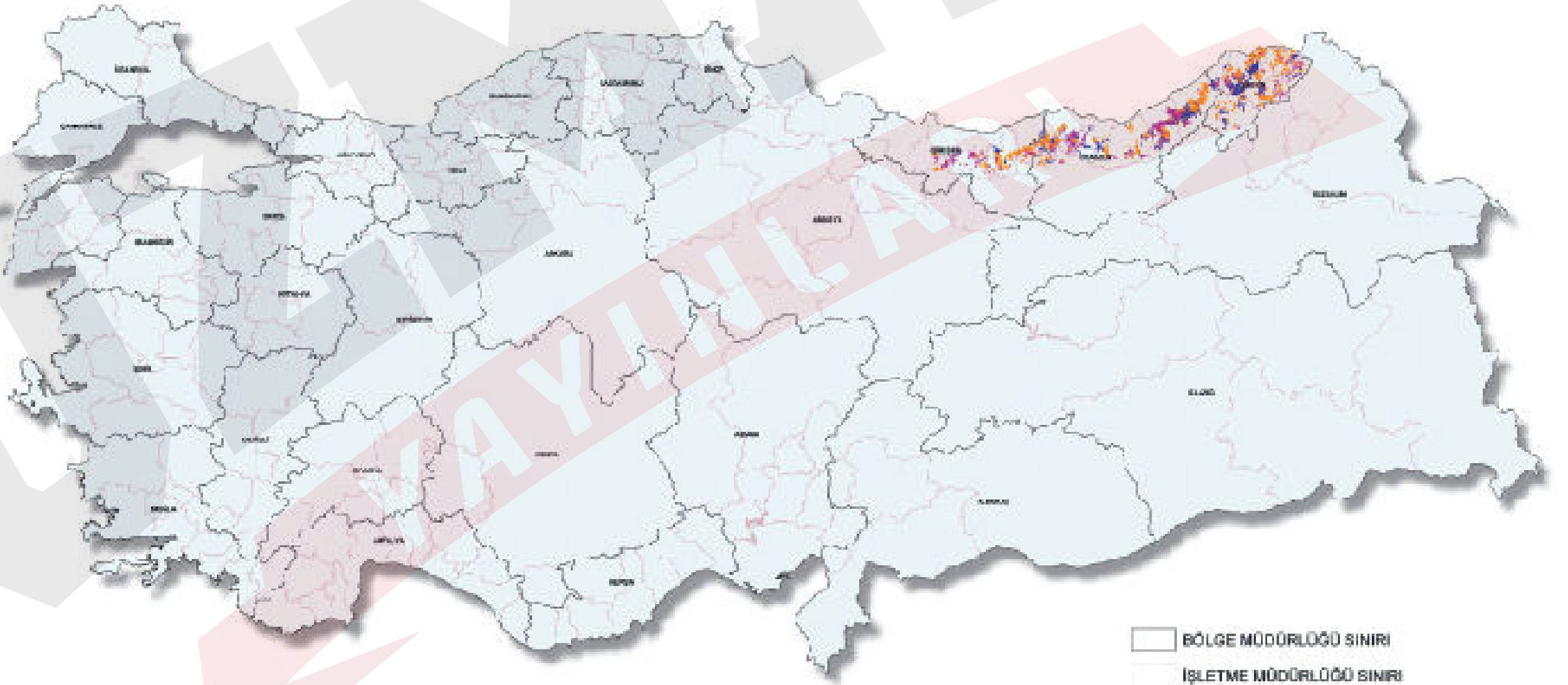

ISPARTA VALİLİĞİ SORUMLULUK ALANI

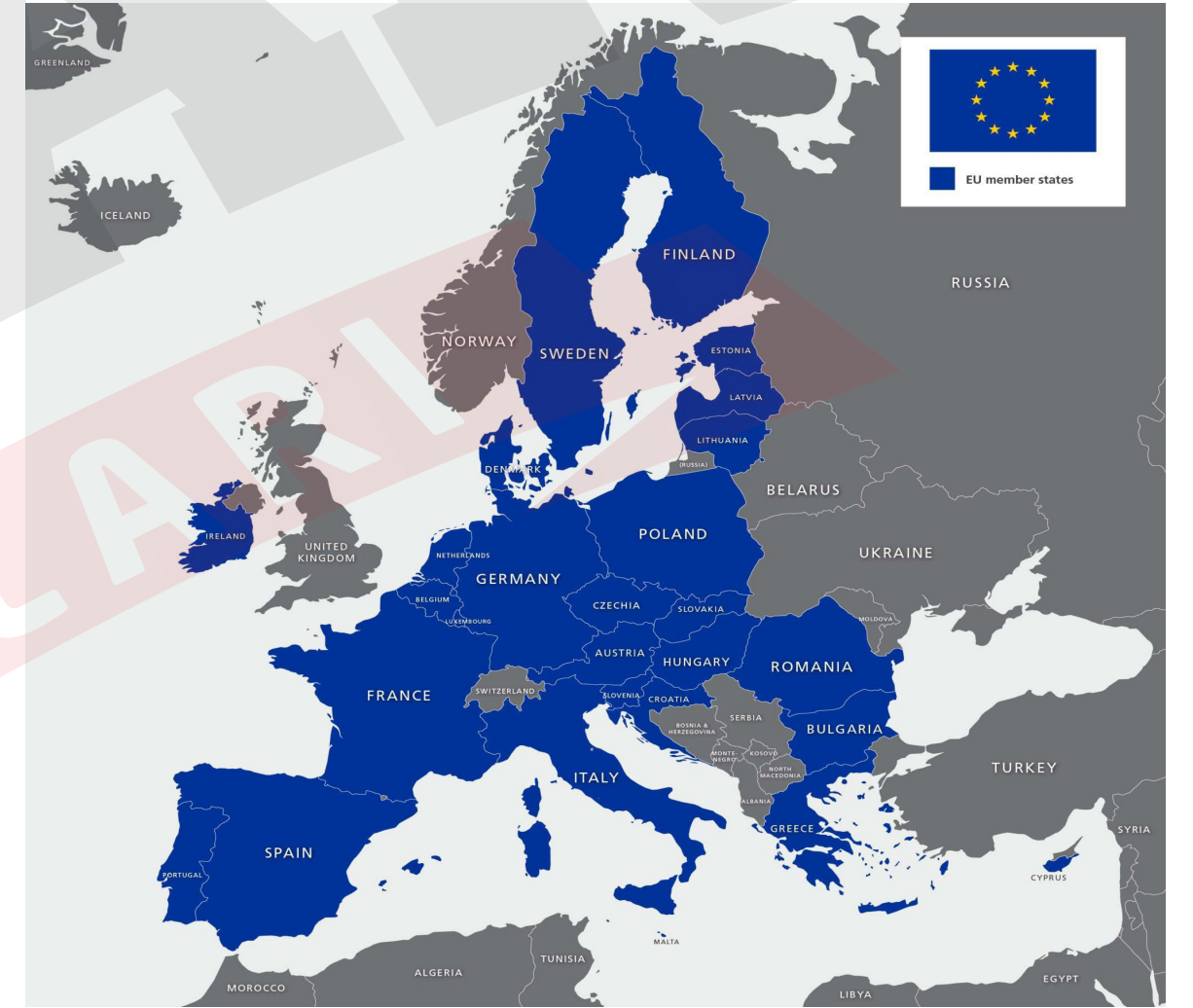

BÖLGE SINIRLARININ BELİRLENMESİ

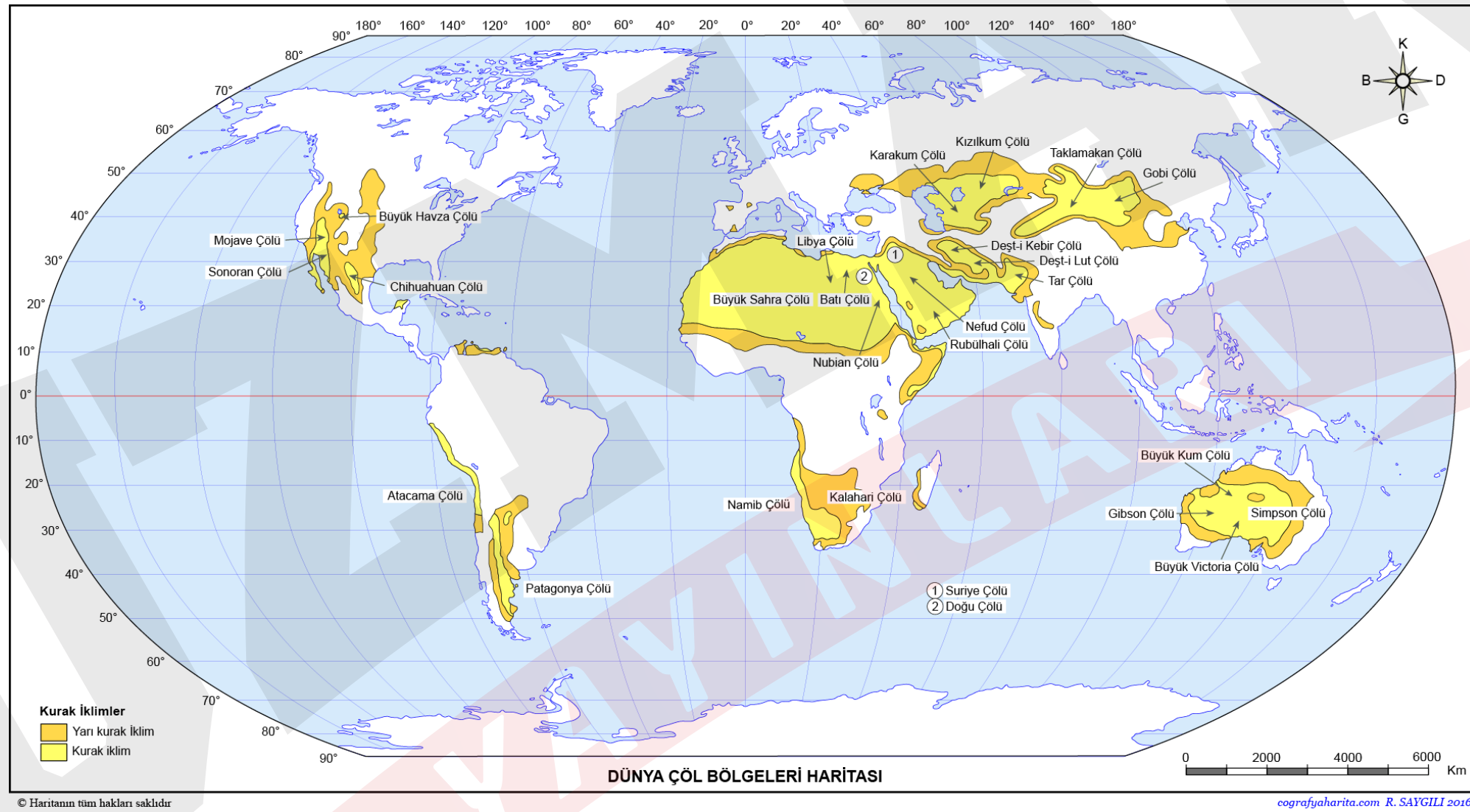
- Bölge oluşturulurken karşılaşılan en büyük zorluk sınırlarının belirlenmesidir. Bu durumun en önemli nedeni bölge oluşturmada kriter olarak belirlenen doğal ya da beşerî unsur ve özelliklerin çoğu kez keskin sınırlar oluşturmamasıdır. İklim bölgelerinin veya orman alanlarının sınırlarının belirlenmesi gibi.

→ Doğal ya da beşerî bölge sınırları zaman içerisinde değişebilir. Güneydoğu Anadolu'da yetiştirilen ürünlerdeki değişim veya farklı ülkelerin bir araya gelmesiyle oluşan siyasi bölgeler, bölge sınırlarının değişkenliğine en güzel örneklerdendir. Avrupa Birliği gibi.

→ Bazı doğal bölgelerin sınırlarının değişmesi diğer bölgelere göre oldukça yavaştır. Örneğin dünyanın iklim bölgelerinin değişmesi ancak uzun bir zaman diliminde gerçekleşebilir. Aynı şekilde dağlık bir bölgenin sınırlarının değişebilmesi milyonlarca yıl sürececek bir aşınma süreciyle olabilir.

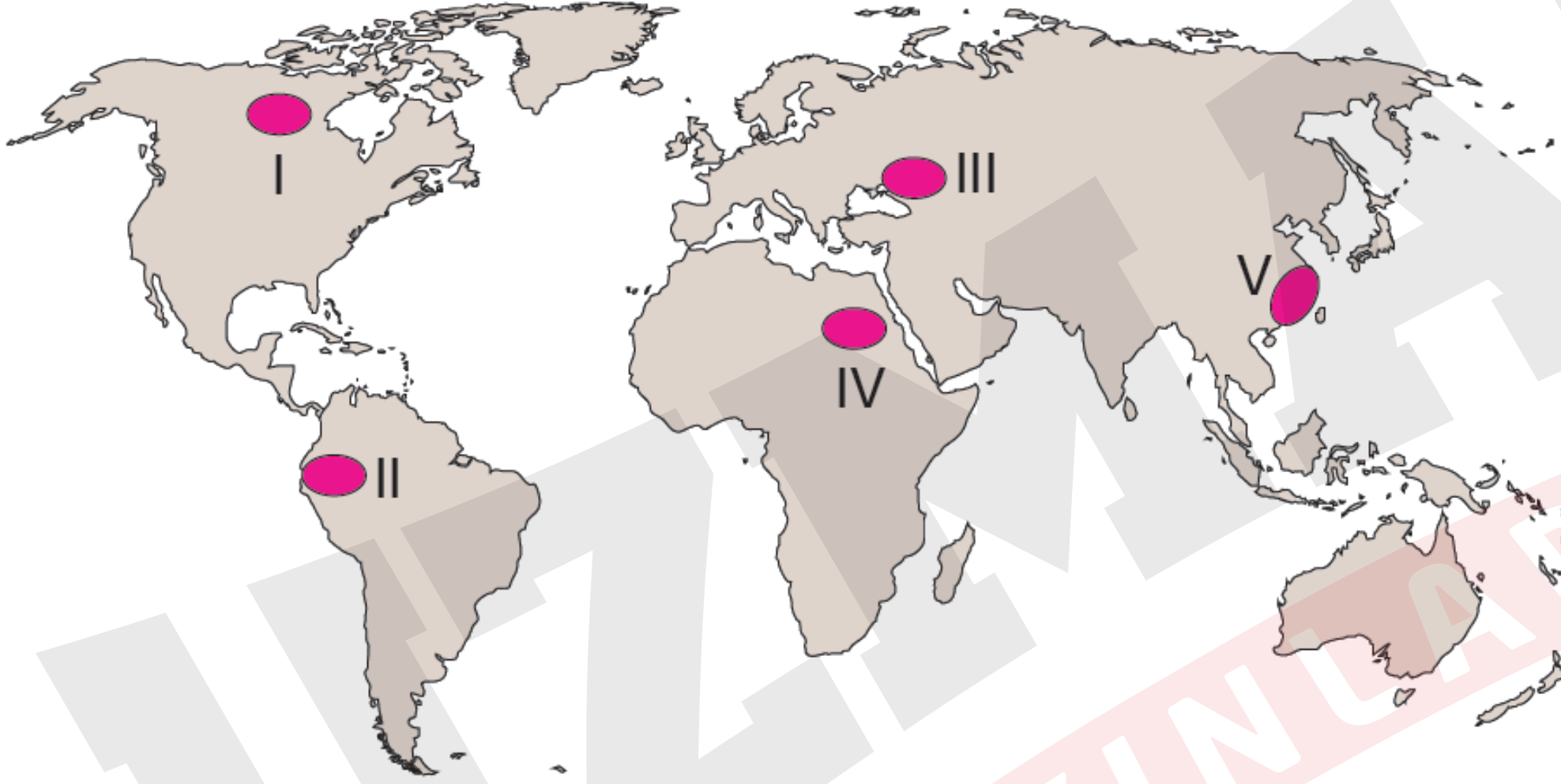
Örnek:

Bölge; sınırları içinde benzer özellikler gösteren alanlardır. Ancak bu özellikler zamanla değişebilir.

Aşağıdaki kriterlerden hangisine göre çizilen bölge sınırlarının değişmesi daha uzun sürer?

- A) Siyasi bölge
- B) Ticaret bölgesi
- C) Tarım bölgesi
- D) Seyrek nüfuslu bölge
- E) Kurak bölge

Örnek:

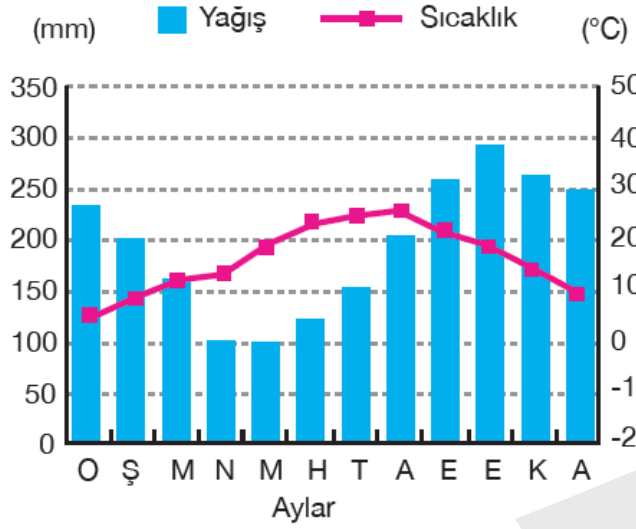

Yukarıdaki haritada numaralandırılmış alanlardan hangisi yeryüzünün dağlık bölgeleri arasında yer alır?

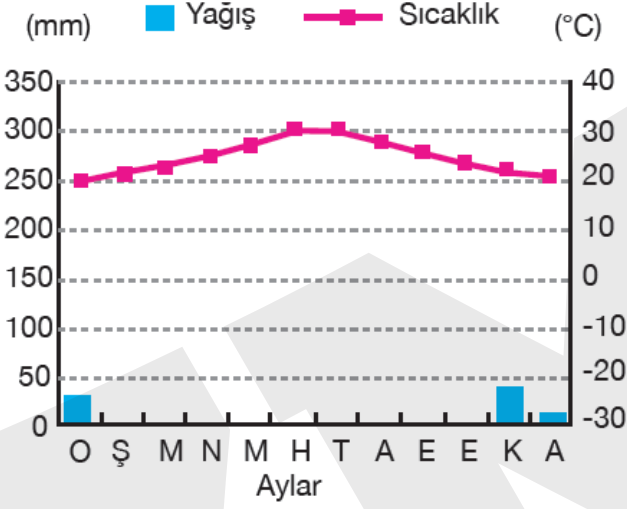
- A) I B) II C) III D) IV E) V

Örnek:

Aşağıda iki bölgenin aylık sıcaklık ve yağış ortalamalarını gösteren grafikler verilmiştir.

I

II

Bu alanların kırsal yörelerindeki konutlarda kullanılan yapı malzemeleri aşağıdakilerden hangisinde doğru eşleştirilmiştir?

I

II

- A) Kerpiç konut bölgesi
- B) İglo Konut bölgesi
- C) Taş konut bölgesi
- D) Kerpiç konut bölgesi
- E) Ahşap konut bölgesi

- Ahşap konut bölgesi
- Kamış konut bölgesi
- Ahşap konut bölgesi
- Ahşap konut bölgesi
- Kerpiç konut bölgesi